

14-09-2025 Kruisverheffing

Wij zijn bij elkaar in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. **Welkom** in de liturgie van deze zondag die 'Kruisverheffing' als naam draagt. De aparte naam van deze zondag getuigt opnieuw van de bijzondere plaats die het kruis inneemt in het christelijk geloof. Het koor zong erover in het openingslied: 'Het past ons de lof te zingen van het kruis, want in het kruis van Jezus Christus schuilt heil, leven en verrijzenis'. Daarom troont in het midden van de apsis het kruis van Christus. De tekst van het lied en de centrale plaats van het raam waar we op uitkijken getuigen ervan dat het kruis een onvervangbare plek heeft in het christelijk geloof. Leeft dat ook zo in het geloof van elk van ons? We kennen het kruis in ons dagelijks leven: 'Elk huisje heeft zijn kruisje'. Ieder mens wordt gedurende het leven getroffen door verlies, ongeluk, teleurstelling. Is het bemoedigend in die momenten op te kijken naar het kruis van Christus en het te begroeten met woorden die het koor straks zal zingen: 'O crux ave, spes unica', gegroet o kruis, unieke hoop? Laat de stem van de stilte ons hierover onderwijzen en laat haar welkom zijn in ons midden.

Gebed

Eeuwige, leer ons eigendunk en grootheid af te leggen. Leer ons de waarde van de weerloosheid waarin U bent verschenen. Leer ons ontzag voor de kleinste van de kleinen. Leer ons de weg van het kruis van Jezus Christus. Amen.

Numeri 21:4-9

Johannes 3:13-17

Overweging

We lazen zojuist een fragment uit een gesprek van Jezus met Nicodemus. Een boeiend gesprek in de nacht tussen twee mensen die diep verbonden zijn met elkaar, maar officieel te boek staan als opponenten. Nicodemus is een farizeeër, een officiële vertegenwoordiger van de gevestigde orde. Jezus is de met argus ogen gevolgde inspirator van een nieuwe orde. Het gesprek tussen hen kon eigenlijk helemaal niet. Maar Nicodemus vermoedt bij Jezus bijzondere inzichten en een nieuwe weg. Hij waagt een ontmoeting. In die nacht spreken zij met elkaar als twee Joden die putten uit dezelfde bron. Ze kennen beiden de geschiedenis van de Israëlieten die door de woestijn trokken, hongerig en dorstig, gebeten door giftige slangen. Ze zijn vluchtelingen en hebben het moeilijk. Ze klagen en komen in opstand. Hoe raken ze verlost uit dit dal van ellende? We hoorden erover in de eerste lezing. Mozes bidt, maakt een bronzen slang en zet die op een paal. Wie door een slang gebeten was kon er naar opzien en bleef in leven.

De opgeheven slang brengt redding (denk maar aan de esculaap van artsen en apotheken). Vanouds wordt door veel volken aan de slang een dubbel karakter toegekend: hij staat voor kwaad en voor goed, voor dood en voor leven. Wat Mozes doet, de slang verheffen, is voor Jezus een voorafbeelding van het kruis waaraan hij zelf zal sterven, teken van dood en teken van leven, 'O crux ave, spes unica', gegroet o kruis, unieke hoop.

Toch blijft het kruis bezingen op zich een vreemd gebeuren. Evenals het kruis vereren op Goede Vrijdag. Ook het handhaven van het kruis als het symbool bij uitstek van het christelijk geloof is merkwaardig. In elk geval zit er iets tegendraads in. Mensen hebben er zich vanaf

het begin over verwonderd. Het werd aanleiding voor onbegrip en spot. Paulus schrijft daarover in zijn eerste brief aan de christenen van Korinthe. 'De Joden vragen om wonderen en de Grieken zoeken wijsheid. Maar wij verkondigen een gekruisigde Christus, voor Joden is dat aanstootgevend en voor de andere volken is het dwaas.'

Ja, geloven heeft altijd iets van tegendraadsheid in zich. Het stopt niet bij de eerste indruk. Het kijkt verder dan wat onmiddellijk in het oog springt. Dezelfde Paulus heeft het in dezelfde brief over dingen die 'geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en die in geen mensenhart zijn opgekomen'. (1 Kor. 2:9). Daar hoort de betekenis van het kruis ook bij. Je zou het belang ervan zelf nooit verzinnen. Het kan alleen gaan spreken als je het verbindt met Jezus die eraan is gestorven. De betekenis van zijn leven krijgt vorm in de gestalte van het kruis. Zoals hijzelf, verbindt de dwarsbalk van zijn kruis symbolisch alle mensen met elkaar. Die dwarsbalk strekt zich uit in de ruimte van Oost naar West, van Noord naar Zuid. De opstaande balk verbindt de aarde –ook in haar vreselijke en pijnlijke kanten– met de hemel. Deze opstaande kruisbalk is teken van de spanning tussen beneden en boven, tussen verbondenheid met het aardse en openheid voor het hemelse.

In zijn verticale en horizontale gestalte wijst het kruis op de tegenstrijdigheid van ons bestaan: onze wens om te leven en de grenzen die ziekte en dood ons stellen. Wij maken plannen en zetten wegen uit, maar die wegen worden voortdurend doorkruist. Zo'n kruising zet ons stil en behoedt ons om zomaar door te vegeteren. Misschien is het kruis een grens die een andere weg opent dan wij dachten en planden. In het gesprek met Nicodemus spreekt Jezus

over een weg naar eeuwig leven. Hijzelf als de Gekruisigde is gekomen om te redden. Zo kunnen we oprecht zingen: o crux ave, spes unica – gegroet kruis, unieke hoop.

Voorbede

Voor mensen die dagelijks een zwaar kruis te dragen hebben,
dat ze zich verbonden blijven voelen met andere mensen die weet
hebben van lijden en hoop putten uit het kruis van Christus.

Om een barmhartige en solidaire samenleving:
dat mensen die slachtoffer zijn van oorlog en onrecht
een hand krijgen toegestoken die hen omhoog helpt
en hen herstelt in hun menselijke waardigheid.

Om een liefdevolle en profetische geloofsgemeenschap:
Dat wij in staat zijn deemoedig te buigen
voor de waardigheid van het kleine en onaanzienlijke
en ontwrichtende krachten in ons midden van hun macht ontdoen.

God van liefde, in Jezus Christus hebt U ons laten zien
dat vernedering en minachting kunnen omslaan in verheffing,
dat zijn dood aan het kruis heeft geleid tot een unieke hoop.
Heb geduld met ons en neem ons bij de hand als het lijden ons treft.
Door Christus, onze Heer. Amen